ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਸੁਨੀਲ ਖਤਰੀ & ਓਰਸ.

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3862)

ਮਈ 19, 2022

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013: ਧਾਰਾ 24(2) – ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਦੋਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ – ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 25.11.1980 ਨਾਲ – ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 5.11.1980 ਅਤੇ 25.11.1980 ਨਾਲ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ – ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ – ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ – ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ – ਲੰਬਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਚੂੰਕਿ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਰੱਦ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 1999 ਜਾਂ 2000 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਟੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 6 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਅਧੀਨ ਇਨਾਮ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਟੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਾਰੀ ਭੂਮੀ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਰਥਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ 1987 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ – ਕੋਈ ਸਟੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ – ਜਦੋਂ 2013 ਦਾ ਐਕਟ 01.01.2014 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਸਟੇ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਲੰਘੀ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ – ਇਸ ਲਈ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੇ ਮੁਕਤ ਦੌਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ – ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾਵਾਂ 5.5.1999 ਅਤੇ 17.12.1996 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-1 ਅਤੇ ॥ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 68 ਦਾ ਸਟੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 27.9.1999 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ — ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ — ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 9.7.1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਬੂ-1 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 20.8.1999 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-6 ਅਧੀਨ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੁਦਮ-ਆਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ 22.4.1997 ਨੂੰ ਅਭੇ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਾਉਣ ਦੀ ਰੋਕ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੁਦਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਛੱਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। 28.4.1986 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਾਉਣ ਦੀ ਰੋਕ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ 15.05.1989 ਅਤੇ ਸੁਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 20.8.1999 ਨੂੰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੁਦਮ ਆਈ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 9.7.1999 ਨੂੰ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਮੁਕਤ ਅਵਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

1.2 ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 1999 ਜਾਂ 2000 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਾਉਣ ਦੀ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਅਧੀਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਾਉਣ ਦੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 05.06.1987 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ 2013 ਐਕਟ 01.01.2014 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਲੰਘੇ ਸਨ ਜੋ ਰੋਕ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 22]

1.3 ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਲਕ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਬਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਰਜੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਸ਼ਵਕ ਰਾਮ, ਗੁਰੂਜੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ- ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਟੇ ਸੀ ਜੋ 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 26]

1.4 1.1.2014 ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੇ ਮੁਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ 5 ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 15.5.1989 ਅਤੇ 17.12.1996 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ- ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 27.9.1999 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਟੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28, 29][88-ਸੀ-ਐਚ; 89-ਏ-ਬੀ]

ਮੁੰਨੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ 1983 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 321; ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ 1987 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 227 : ਏਆਈਆਰ 1987 ਡੈਲ 239; ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 367 : (1989) 37 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ 150 (ਡੀ.ਬੀ); ਅਭੈ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ: 2657/85; ਅਭੈ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421 : [1997] 3 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 931; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ & ਹੋਰ. (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430; ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 1989 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 211 : (1989) 39 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ 233 (ਡੀ.ਬੀ); ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਭਾਰਤ 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 879; ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1999) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 44 : [1999] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 650; ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰ. (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 296 : [2000] 2 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 496; ਚਤਰੋ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 2005 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 279; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜ (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 564 : [2014] 8 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 751; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ. ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 1; ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 17 : [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 447; ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1990 ਦੇ 2364; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਲਾ ਖੱਤਰੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 1998 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1786; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫਰੇ ਫਿਲਿਪਸ (ਆਈ) ਲਿਮਿਟੇਡ & ਹੋਰ. 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3073; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨ ਸੀ ਟੀ ਸਰਕਾਰ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 589 2018 ਦਾ; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਨ ਸੂਦ 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1927; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਭੀਮ ਸੈਨ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2022 ਦਾ 3151 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲਾ

[1997] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 931 ਪੈਰਾ 6 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ

(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 ਪੈਰਾ 6, 26 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ

1999] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 650 ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ

[2000] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 496 ਪੈਰਾ 10

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3862 ਦਾ 2022.

[2014] 8 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 751 ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ. ਆਰ. 1 ਨੇ ਪੈਰਾ 12, 27 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

[2010] 2 ਐਸਸੀਆਰ 447 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 22.12.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1786 ਦੇ 1999 ਵਿੱਚ।

ਗੋਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਸ਼ ਗੋਏਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਸੁਮਿਤ ਬਾਂਸਲ, ਉਦਾਇਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਚਰ, ਮਿਸ ਤਾਨਿਆ ਅਗਰਵਾਲ, ਗਗਨ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਸੁਜੀਤਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 22.12.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

2. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ 14 ਬਿਘਾ 8 ਬਿਸਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1883 (4-16), 1884 (4-16) ਅਤੇ 1885 (4-16) ਵਿੱਚ ਚੱਤਰਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 25.11.1980 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ ਚੱਤਰਪੁਰ, ਸਬਰੀ ਮਾਫਿਗਰਹੀ, ਸਯੂਰਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ 27.05.1985, 06.1985, 7.1985 ਅਤੇ 26.2.1986 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨਾਮ 05.06.1987 ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ।

3. 5.11.1980 ਅਤੇ 25.11.1980 ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਗੁੱਛੇ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ 15.11.1983 ਨੂੰ ਮੁੰਨੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਿੰਨ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰਬਰ 68 ਦੇ 1984 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ 27.5.1987 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ1 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"39. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਐਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 25-11-80 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਆਖਰੀ ਐਲਾਨ 26-2-86 ਨੂੰ ਸੀ। ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. 668/81 ਵਿੱਚ) 18-8-81 ਤੋਂ 15-11-83 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਰਥਾਤ 2 ਸਾਲ, 7 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 27 ਦਿਨਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ 5 ਸਾਲ 3 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਹੜੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 5-11-1980 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਆਖਰੀ ਐਲਾਨ 7-6-1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਤੋਂ 4 ਸਾਲ 7 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ। ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. 4226/81 ਵਿੱਚ) 30-9-1981 ਤੋਂ 15-11-1983 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 11/2 ਮਹੀਨੇ ਲਈ। ਜੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।"

5. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 14.10.1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ' ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 18.11.1988 ਨੂੰ ਸ਼ਿਰੀ ਬੀ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ & ਓਰਸ.2 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 5A ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ/ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਿਨਾਂ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਠੁਕਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"16. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏਹੋਰ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਅਤੇਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੂੰਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ5ਏ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ6 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

6. ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 2657/85 (ਅਭੈ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ), ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 29.10.1985 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2.9.1987 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਲਕ ਰਾਮ-ਮੈਂ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ 25.3.1988 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼, ਅਭੈ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਓਰਸ , ਬਾਲਕ ਰਾਮ-1 ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਬਾਲਕ ਰਾਮ-2 ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਨ 14.10.1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰੇਟਿਵ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ 'ਫਾਲੋ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ' ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸੀ ਬਨਾਮ. ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ & ਹੋਰ.8 , ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:

"12. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਾਨਸਿੰਘ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 : (1991) 45 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ. 602] ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਪਰ,ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਥੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂਹੁੰਦਾ.....

." 7. ਸੁਦਾਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਜੋਬਬਲੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ1.6.1989 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 51 ਆਫ 1989 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 21.4.1989 ਨੂੰਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਨ।

8. ਬਿਰਿਗ ਗੁਰਜ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ 25.11.1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡ ਛੱਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

“27. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 45 (1991) ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ. 611 (602) (ਐਸ.ਸੀ.) (ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 12 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ “ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ”, ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ “ਕਾਨੂੰਨ” ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 13(3)(ਅ) ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ (1985) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 641 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਬੰਬਈ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ)। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ/ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

9. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: "7. ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18.11.1988 ਨੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 5ਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਅਭੇ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18.11.1988 ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਭੇ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਬੱਧਕਾਰੀ ਹੈ।"

10 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਜੋਗ ਸਿੰਘ ਲਿਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਭੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ 24.11-1999 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਰਜੋਗ ਸਿੰਘ ਲਿਬਰ & ਓਰਸ. ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"45. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਭੇ ਰਾਮ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421] ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਭੇ ਰਾਮ ਮਾਮਲਾ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ 20-8-1999 ਨੂੰ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ (ਬੀ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1989) 38 ਡੀ.ਐਲ.ਟੀ 243 (ਡੀ.ਬੀ) (ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 18-11-1988)) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਏ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਭੇ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421], ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਭੇ ਰਾਮ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421] ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ 18- 11-1988 ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ, ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 14-10-1988 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ 73 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 14-10-1988 ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਅਬਸੋਲਿਊਟ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਅਭੇ ਰਾਮ (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421 ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 18-11-1998 ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 14-10-1988 ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਵਿੱਚ 14-10-1988 ਅਤੇ 18-11-1988 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਭੇ ਰਾਮ (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਭੇ ਰਾਮ (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਨਤੀਕਾਰ ਕਹਿਣ ਜੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਓਬਿਟਰ ਜਾਂ ਪਰ ਇਨਕੁਰੀਅਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਕਰੈਕਟਰਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ (1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ

ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

11 ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੁੱਛੇ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਤਰੋ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ 3ਜੀ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਪਿੰਡ ਛੱਤਰਪੁਰ ਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਕ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਪ੍ਰਗਟਾਏ, ਪਰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"33. ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਭੇ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਨੀਲ ਨਾਗਪਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, CW 838/86 ਜੋ ਕਿ 17.12.2004 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਡਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਭੇ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਲੜਾ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾ ਸਕਦਾ।

xxx xxx xxx

39. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਭੇ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੁਨੀਲ ਨਰਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਕ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਤਰੋ ਦੇਵੀ ਇੰਟਰ-ਅਲੀਆ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਸੁਣੇ ਹਨ, ਸਹੀ

ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ **ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿੱਧਾਂਤ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

13. **ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਅਭੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ- ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ**:

"54. ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੀ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ (I2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 296) ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ-II (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 296 ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਹਥੌੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ, ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 1980 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

xxx

xxx

xxx

91. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਭੇ ਰਾਮ ((1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਅਗਲਾ ਐਲਾਨ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

14. ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਰੋੜਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ, ਚੁਣੌਤੀ ਸਤਾਬਰੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਸੀ। 27.1.1990 ਨੂੰ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 6.12.1990 ਨੂੰ **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਸੀ।

15. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਲਾ ਖਤਰੀ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ, ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ/ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ 1999 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2478 ਦਾ 1985 (ਮੋਹਦੁਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਢਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"16. **ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ** 1639 **ਦੀ** 1985 **ਮਿਤੀ** 18.11.1989 **(ਬਲਾਕ ਰਾਮ II) ਮਿਤੀ** 16.5.1989 **ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ** 51 **ਦੀ** 1989 **(ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ** 6 **ਦਸੰਬਰ**, 1990 **ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ** 2364 **ਦੀ** 1990 **(ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਆਰਟੀ)** ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਲਕ ਹਨ।"

(ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ)

16. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 2.12.1980 ਦੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਸੀ. ਖਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਪੱਤੀਆਂ ਮਰਹੂਮ ਕੇ.ਸੀ. ਖਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਦੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਆਪੱਤੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਸੀ. ਖਤਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੰਬਰ 157.88 ਦੇ ਐਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 17.12.1996 ਨੂੰ **ਬ੍ਰਿਗ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਗਿਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਲਾਕ ਰਾਮ-II ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ 14.10.1988 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 11.1998 ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰੋਕ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ਰੇ ਰਾਮ ਵਿੱਚ 22.4.1997 ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨੀ-I ਅਤੇ II ਵਿੱਚ 20.8.1999 ਅਤੇ 18. 2,8000 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਰੋਕ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-II ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1.1.2014 ਨੂੰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

18 ਮਿਸਟਰ ਬਾਂਸਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਲਾਗੂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ 2 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਪਰ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਛੋਟ ਦਾ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਸਟੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਸ-ਕੁਓ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਟੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

19 ਮਿਸਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਵਾਰਡ 5.6.1987 ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ 9.7.1999 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਟੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਬੇਬਾਕ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਲਈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਹੈ ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਮ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ੋ ਦਿਸਿਦੇਂਡੀ। ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20 ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਓਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫਰੇ ਫਿਲਿਪਸ (ਆਈ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜੋ ਕਿ 6.5.2022 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ**:

"36. **ਬਲਕ ਰਾਮ**-II ਵਿੱਚ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, **ਬਲਕ ਰਾਮ**-II ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਬਲਕ ਰਾਮ**-II ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ **ਅਭੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ**-I **ਅਤੇ** II ਵਿੱਚ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਸੁਣਵਾਈ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ, **ਬਲਕ ਰਾਮ**-II ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ।"

37. **ਇਸ ਲਈ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਉਹ ਰਾਹਤ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

38. ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪ੍ਰੇਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਅਭੇ ਰਾਮ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਅਭੇ ਰਾਮ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-I ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-II) ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭੇ ਰਾਮ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-

1 **ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਬਾਨ-ਆਈ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 9.7.1999 ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਬਾਨ-ਆਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 20.8.1999 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੋ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ **ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਬਾਨ-ਆਈ ਅਤੇ ॥** ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ 22.4.1997 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ **ਅਭੇ ਰਾਮ** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ **ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਬਾਨ-ਆਈ** ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਛਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। 28.4.1986 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛਤਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ **ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ** 15.05.1989 **ਅਤੇ ਸੁਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਦਿਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ** 20.8.1999 **ਨੂੰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਬਾਨ ।** ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 9.7.1999 ਨੂੰ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਮੁਕਤ ਅਵਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22. **ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ** ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 1999 ਜਾਂ 2000 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 6 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਅਧੀਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ 05.06.1987 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਜੇ ਵੀ ਰੱਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ 2013 ਐਕਟ 01.01.2014 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਲੰਘੇ ਸਨ ਜੋ ਰੋਕ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਨ।

23. **ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਿਸਜ਼ ਵੀਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਸਰਕਾਰ** ਵਿੱਚ 9.7.2018 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਛੱਤਰਪੁਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪਿੰਡ ਕਾਕਰੋਲਾ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਪਸ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ** ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 3 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਹੜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਲੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ **ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ** (2018) 3 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 412" ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

24. **ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਨ ਸੂਦ** ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਲਾਭ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ 9.11.2011 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"7.1... ਇਹ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ 23.09.1986 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ 23.09.1986 ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ. ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.11.2011 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7714/2011 ਕਿ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੈ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ 09.11.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ 09.11.2011 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖੋਜ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ।

xx xx xx

7.3 ਭਾਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਵੇ। ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ ਬਹਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 09.11.2011 ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 714/2011 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਬਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ - ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 36.8) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਸਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਬਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਭੀਮ ਸੈਨ ਗੋਏਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ 21.3.2003 ਅਤੇ 18.3.2004 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 22.8.2005 ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਇਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2.5.2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਕੋ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਕ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 2.2.2016 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਪਨਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ, ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

22. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਪਸੰਦ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਦਿਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੇਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵੇਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ...

24. ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।"

26. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਲਕ ਰਾਮ-2 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ. ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ 23. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਆਦਿ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਭੈ ਰਾਮ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-1 ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-2। ਉੱਥੇ ਖੁਦ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-1 ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-2 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਾਲਕ

27 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ4 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਲੈਪਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"306. ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀਆਂ ਸਖਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਬਹਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। 'ਕੋਮੋਡਮ ਐਕਸ ਇੰਜੁਰੀਆ ਸੁਆ ਨੇਮੋ ਹਾਬੇਰੇ ਦੇਬੇਟ' ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾਲ ਵਰਤਾਉਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਾਉਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਤੀਜੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

307 ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜ, (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 564 : (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 607] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਦ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਰਨੈਲ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [ਕਰਨੈਲ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 206: (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 259] ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ [ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਸੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਦੇ ਰਾਜ, (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353: (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 298] ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

xx xx xx

314. ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਹਾਵਰਾ "ਲੈਕਸ ਨੌਨ ਕੋਗਿਟ ਐਡ ਇਮਪੋਸਿਬਿਲੀਆ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਲੰਬਿਤ ਸੀ (ਜਾਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ); ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24(2) ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

xx xx xx

316 ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ "ਨੇਮੋ ਟੇਨੇਤੁਰ ਐਡ ਇਮਪੋਸਿਬਿਲੀਆ", ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਜਿਵੇਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੰਡਣਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ, ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ .....

28 ਇਸ ਲਈ, 1.1.2014 ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ। 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ, 5 ਸਾਲ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਮੁਕਤ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ **ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ 15.5.1989 ਅਤੇ 17.12.1996 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ-ਪਹਿਲਾ** ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 27.9.1999 ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ।

29 ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ: ਤਨਮਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate